

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

NO. 14

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco,
Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg, Denver.

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER
Indianapolis, Florida, Ely, Pueblo, Rock Springs, all Ohio

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0104-680X)

CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING. FEBRUARY 4, 1980

Za premestitev olimpijskih iger vedno več držav

WASHINGTON, D.C. — V zadnjih dneh je opažati povečano naklonjenost raznih držav glede morebitne premestitve letošnjih moskovskih iger. Ko je predsednik Carter prvič izrazil svoje mnenje, naj bi se ZDA ne udeležile teh iger, je naletel na precejšen odpor med ameriški zavezniki v Evropi in drugod po svetu ter celo v ZDA samih. Le Kanada, Avstralija, Savdska Arabija in Velika Britanija so soglašale z njim ob začetku.

Po podatkih, ki jih zbira ameriško tajništvo za zunanje zadeve, je sedaj 18 držav, ki poleg ZDA podpirajo stališče, naj bodo igre premesčene iz Moskve. Predstavniki 17 drugih držav so pa sporočili tajništvu zaupno, da tudi soglašajo s predsednikovim stališčem.

Važna pridobitev ZDA v tem smislu je bila odločitev japonske vlade, da se strinja s tem, da naj bodo igre premesčene. Kitajska vlada je izrazila isto mnenje, kakor tudi afriška država Zaire. Dolej so bile azijske in afriške države bolj naklonjene stališču Sovjetske zveze, naj se igre vrsijo tam navzlic nevarnostim v zvezi z afganistansko zadevo.

Uslužbenci tajništva za zunanje zadeve menijo, da bo japonska odločitev zelo vplivala na nekatere ameriške zahodno-evropske zaveznike, ki so precej nenaklonjeni predsednikovi želji. Posebno omenjajo Zahodno Nemčijo in Francijo.

Predsedniku Carterju pomaga tudi bivši prvak v boksanju v težki kategoriji Muhamed Ali, ki sedaj potuje po raznih afriških in azijskih državah, v katerih uživa velik ugled.

Nobene nevarnosti v Karibskem morju ne vidijo ZDA

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Carter se je sestel s skupino urednikov raznih ameriških časopisov in se zadržal z njimi v razgovoru. Eden od urednikov ga je vprašal, ali vidi v Karibskem morju isto nevarnost ameriškim strateškim interesom, kot je to opazil v Perzijskem zalivu in Arabskem morju. Pred dvema tednoma je predsednik namreč izjavil, da je pripravljen braniti ameriške interese na Srednjem vzhodu tudi z vojaško silo, zato je omenjeni urednik hotel vedeti, ako to stališče velja tudi za Karibsko morje.

Carter je rekel, da ne vidi nobene podobne nevarnosti v karibskih vodah in da torej ni potrebna nobena slična obljuba. Kljub tesnim odnosom med komunistično Kubo in Sovjetsko zvezo, Sovjeti zaenkrat ne ogrožajo ameriške interese na karibskem območju.

Carterjev predstavnik za tisk Jody Powell je rekel novinarjem, da predsednik ni hotel izreči nobenih grozečih besed brez potrebe.

Novi grobovi

Valentine Filips
Umril je Valentine (Don) Filips, mož Jennie, roj. Laurich, oče Donne in Donalda, brat Mary Tomsich in Pauline Polner (obe v Ely, Minn.) in pok. Anthonyja, Franka ter Ann Goryance. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. jutri, v torek, ob 8.15 zjutraj, v cerkev Marije Vnebovzete ob 9, nato na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo danes popoldne od 2. do 5. in zvečer od 7. do 9.

Frank C. Gubanc
Pretekli petek je na svojem domu umrl 69 let stari Frank C. Gubanc, mož Libbie A., roj. Prikril, brat Anthonyja (pok.), Mrs. Harry (Polly) Rose in Roberta, 16-krat stric, 13-krat prastric, zaposlen pri Chase, Brass Copper Co. do svoje upokojitve, član društva "Strugglers" SNPJ. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnega zavoda na Lake Shore Blvd. danes popoldne, v cerkev Marije Pomočnice ob 9.30, nato na pokopališče Vernih duš.

John Tekavec
Umril je John Tekavec, vdovec po pok. ženi Sophie, roj. Schabroni, oče Frances Tomko, stari oče Janice Taylor ter prastari oče Paula in Gregga. Pogreb bo iz pogrebnega zavoda Monreal na 35400 Vine St., Eastlake, danes popoldne ob 11. uri. Družina bo hvaležna za darove Slovenskemu domu za ostarele v pokojnikov spomin.

Polniki so prestali lefatala so prestali nevarne trenutke

MOSKVA, ZSSR. — Nek sovjetski časopis je poročal o spretnosti pilota sovjetskega potniškega letala tipa TU-154B. Blizu armenijskega glavnega mesta Jerevan je strela udarila v letalo tako močno, da je bil poškodovan bencinski rezervoar na enem krilu. Kljub temu je uspelo pilotu z letalom pristati, ne da bi bil kdo od potnikov ali posadke ranjen.

Iranci slavili prvo obletnico vrnitve ajatole Homeinija

TEHERAN, Iran. — Iranci so slavili prvo obletnico vrnitve ajatole Homeinija v Iran z demonstracijami, slovesnimi obhodi in molitvami, nekaj deset tisoč Irancev se je pa zbralo pred bolnišnico, kjer se nahaja 79 let stari voditelj.

Homeinijevi zdravniki trdijo, da je ajatola v dobrem zdravstvenem stanju in da okrevanja normalno. V zadnjih dneh je Homeini nekajkrat govoril iranski javnosti po radiu.

Novi predsednik Abolhasan Bani-Sadr, ki so ga izvolili pretekli teden z ogromno večino, ni podal nobenih pomembnih izjav v zadnjem tednu in ni nič rekel glede ujetih ameriških talcev. Studentje v poslaništvu so se pa pritoževali, ker iranski voditelji ne spoštujejo njihove želje in ne ukrepajo proti tistim Iranem, ki naj bi bili v službi ameriške vlade. Tuji opazovalci v Teheranu namreč menijo, da se študentje počutijo osamljeni zato, ker niso več središče pozornosti.

V neki izjavi so študentje navdli, da bodo nasprotovali vsakemu poskusu Bani-Sadra ali drugega politika, izpustiti talce na svobodo. Predpogoja za izpustitev sta ista dva, ki ju je položil Homeini: Da ZDA izročijo šaha Iranu in da vrnejo ves denar, ki ga je šah ukradel. Brez tega ne bo nič, so dodali.

Po mnenju nekaterih opazovalcev mora biti Bani-Sadr izredno previden zaradi nestabilnosti političnega položaja v državi. Nekateri verski voditelji v tkzv. revolucionarnem svetu mu nasprotujejo, kakor tudi zunanji minister Ghotbzadeh, ki bo verjetno v kratkem odstavljen.

VREME

Pretežno oblačno in hladno danes z možnostjo naletavanja snega do 2 inča. Najvišja temperatura okoli 20 F. Jutri pretežno sončno z najvišjo temperaturo okoli 25 F.

Zadnje vesti

• Santa Fe, N. Mex. — Policaji so strli upor v državnem zaporu blizu tega mesta. Upor je trajal 36 ur in zaporniki so skoraj docela uničili zapor. Policaji so našli 32 trupel, večina teh iznakaženih. Zaporniki so namreč pobili tiste kaznjence, ki so jih smatrali za ovaduhe. Pričakujejo, da bodo našli med ruševinami poslopja najmanj 15 do 20 trupel. Skupina 11 talcev, paznikov, ki so jih kaznjenci ujeli med uporom, je bila izpuščena na svobodo.

• Teheran, Iran. — Danes bo zaprisežen novoizvoljeni predsednik Abolhasan Bani-Sadr. Slovesnosti se bodo vršile v bolnišnici, v kateri se nahaja ajatola Hmeini.

• Islamabad, Pak. — Carterjeva vlada je obljubila Pakistanu, da bi ameriške vojaške sile prišle na pomoč, ako bi Sovjetska zveza napadla to državo. Politični opazovalci v Washingtonu, D.C., pravijo, da bo povzročila ta Carterjeva obljuba burno razpravo v Kongresu.

• Washington, D.C. — Predsednik Carter bo predlagal kongresu, naj dovoli zvezni vladi pravico prisluškovati in na druge načine nadzorovati ameriške državljane, ki so osumljeni, da so v službi tuje države, ali ki lahko škodujejo ameriški narodni varnosti. Med drugim bi agentje zvezne vlade lahko vdrli v stanovanja teh državljanov in napravili preiskavo, ne da bi za vzroke takega dejanja vedeli omenjeni državljani. Predsednik obljublja, da bodo taki primeri silno omejeni in redki.

• Washington, D.C. — Zvezna vlada je obtožila zveznega senatorja iz New Jerseyja Harrisona Williamsa in 7 kongresnikov, da so prejeli podkupnine v skupnem znesku več kot milijon dolajrev. Williams in drugi obtoženci pa pravijo, da o tej zadevi ne vedo sploh nič.

**Kupujte pri trgovcih, ki
oglašujejo v tem listu!
Svoji k svojim!**

Sovjetska politika in Jugoslavija

Razmotrivanje je bilo napisano tik pred sovjetsko invazijo v Afganistan. Tedaj se mu je sovjetska politika do Jugoslavije kazala v tej luči:

Najprej izhaja iz ugotovitve, da se obe državi — ZDA in SZ — skrbno ogibata medsebojnih konfliktov na tem prostoru, kar bi obe lahko pripeljalo do nepredvidenih posledic tudi v mednarodni politiki. Da se ohrani to ravnotežje sil v svetu, predvsem v Evropi, je Severna Amerika odločno za status quo, za nespremembo meja in razmer v Jugoslaviji, zato ZDA podpira kakršnokoli Jugoslavijo kot garancijo za ohranitev mira.

Ta postavka je in ostane stalna tudi zanaprej. Nasprotno pa vidi Babič, da za Sovjetsko zvezo ta status quo ne velja tako zadržno, ter ga pač priznava za sedaj, nikakor pa za stalno. ZDA nimajo nobene alternative za primer, če bi se v Jugoslaviji kaj spreminjalo, ker ne računajo

s spremembo, kar bi pomenilo zlom ravnotežja v Evropi, ki je za obe velesili potrebno. Notranji nemiri v Jugoslaviji sami pa niso tako silni, da bi se mogli uveljaviti brez pomoči teh dveh velesil. Za ZDA pomagajo ohraniti stalnost države, medtem ko ima politika SZ samo prehodni značaj, kajti njen stalni cilj je podvrejati celotno Jugoslavijo svoji dominaciji. Zato ima SZ tudi alternativo za vsak primer: prosovjetske skupine v Jugoslaviji — zlasti v prostoru Črne gore in Makedonije.

Babič analizira nato z gospodarskega in vojaškostrategičnega pogleda prednosti ene in druge velesile na tem prostoru in pride do sklepa, da ima več prednosti Sovjetska zveza in bi ne bilo težko poraziti ZDA v Jugoslaviji, kar bi bil strateški in moralni poraz Amerike — njen prvi poraz v Evropi.

Tako bi pa to poseganje na ta prostor bilo že evropskega

KANADA OBJAVILA NEKAJ PODROBNOSTI O BIVANJU IN POBEGU AMERIKANČEV

OTTAWA, Kan. — Na tiskovni konferenci, ki so jo prenašali po televiziji po vsej Kanadi, je bivši kanadski poslanik v Iranu Kenneth D. Taylor govoril o svoji vlogi pri reševanju 6 Amerikancev, ki so ga prosili za pomoč. Amerikanci so bivali tri mesece v poslanikovem osebnem stanovanju in v nekem drugem stanovanju, ne da bi za njihovo navzočnost kdaj zvedeli iranski revolucionarji.

Taylor je povedal, da ga je eden omenjenih Amerikancev poklical po telefonu dne 8. novembra, ali štiri dni po zasedbi ameriškega poslaništva. Rekel je Taylorju, da je skupini 5 Amerikancev uspelo uiti iranskim študentom in da se skrivajo nekeje v Teheranu. Ker pa nimajo varnega zatočišča, je vprašal Taylorja, ali bi jim Kanada pomagala.

Kanadski diplomatje v poslaništvu so se odločili soglasno, da pomagajo Amerikancem in z njihovim stališčem je soglašalo kanadsko zunanje ministrstvo. Ko je Amerikance zopet poklical poslanik 10. novembra, se je dogovoril s Taylorjem za sestanek in že istega dne so Kanadčani vzeli Amerikance v varstvo.

Sesti Amerikaneec se je pridružil ostalim šele 22. novembra. Le-ta je bil s prijatelji med iranskim napadom na poslaništvo in ti so ga skrivali vse, dokler ni tudi on poklical kanadsko poslaništvo.

Zakaj so se Amerikanci zanesli prav na kanadsko poslaništvo? so vprašali novinarji. Taylor je domneval, da so Amerikanci vedeli o takratnih razmeroma dobrih odnosih med Kanado in Iranom in da je bilo poslaništvo izven mestnega centra. Iranci ne bi nič sumili. Glavni vzrok je pa bilo dejstvo, da sta Kanada in ZDA sosedi in da med njima prevladuje prijatelj-

stvo. Nekaj naravnega je bilo, da so se zanašali na nas, je dodal Taylor.

Priprave za pobeg

Na tiskovni konferenci je Taylor rekel, da je že 22. novembra predlagal svojemu zunanjemu ministrstvu, naj začne s pripravi za pobeg Amerikancev iz Irana. Kanadska vlada je razpravljala z ZDA o raznih možnostih glede tega in o možnem datumu za pobeg. Posebej izbrana skupina ministrov v vladi ministrskega predsednika Joe-a Clarka se je sestala v Ottawi 3. in 4. januarja in izdala dovoljenje za kanadske potne liste za Amerikance. Da bi nosilci teh potnih listov lahko zapustili Iran, so pa bili potrebni tudi izhodni vizumi. Taylor ni hotel povedati novinarjem, na kak način so bili izdani ti vizumi, ker da to naj ostane "poslovna tajnost" diplomatov. Odprta tajnost pa je, da so vizume napisali strokovnjaki ameriške CIA.

Povod za skorajšen odhod Amerikancev je prišel sredi januarja, ko je nek neznanec poklical ženo poslanika in govoril tako, da ve vsaj za dva Amerikance v poslanikovem stanovanju. Kanada je kmalu nato sporočila iranski vladi, da bo zaprla svoje poslaništvo v Teheranu in da bodo kanadski diplomatje polagoma zapustili Iran.

V nedeljo dopoldne, 27. januarja, so Amerikanci s pomočjo ponarejenih dokumentov brez kakršnih težav zapustili Iran s teheranskega letališča. Poslanik Taylor, njegova žena in ostali diplomatje so odpotovali že istega popoldne.

Pri predsedniku

Pretekli petek je šest Amerikancev prišlo na obisk v tajništvo za zunanje zadeve v Washingtonu, D.C. Uslužbenici tajništva so jih sprejeli z navdušenim aplavzom. Posebno navdušeno so ploskali vsi, ko je prišel v dvorano predstavnik kanadskega poslaništva v Washingtonu.

Po sprejemu v tajništvo je skupina Amerikancev odšla v Belo hišo, kjer jih je sprejel predsednik Carter. Predsednik je pohvalil njihovo hrabrost v izredno težkih okoliščinah.

Turške oblasti so priprle skupino 98 teroristov

ISTANBUL, Tur. — Policijske oblasti v turškem glavnem mestu so sporočile, da so priprle 98 teroristov, ki pripadajo neki skrajni komunistični skupini. Omenjeni teroristi so osumljeni najmanj 18 atentatov, med njihovimi žrtvami so bili tudi trije policaji.

Kljub vsem prizadevanjem policijskih oblasti, deluje na Turškem več desničarskih in levičarskih terorističnih skupin in turška družba je na robu državljanske vojne.

Iz Clevelanda in okolice

Izredni dar—

Rev. Richard Rogan, župnik slovenske fare sv. Cirila v New Yorku, je daroval \$116 tiskovnemu skladu Ameriške Domovine. Za ta izredni dar se lepo zahvaljujemo.

Seje—

Podružnica SZŠ št. 14 ima svojo sejo jutri, v torek, ob 7. zvečer v Slovenskem društvenem domu na Reher Ave. Dne 20. februarja, na Pepelnico, imajo ob 7. zvečer v cerkvi sv. Kristine sv. mašo za vse žive in mrtve članice Podružnice.

Društvo sv. Cecilije št. 37 ADZ ima svojo sejo jutri, 5. februarja, ob 1.30 popoldne v društveni sobi svetovidskega auditorija.

Društvo sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ ima svojo sejo v sredo, 6. februarja, ob 1.30 popoldne v društveni sobi svetovidskega auditorija. Po seji zabava.

Eckart kandidira—

Pretekli petek dopoldne je napovedal svojo kandidaturo za mesto kongresnika v 22. okrožju poslanec v ohijski zakonodaji Dennis E. Eckart. Sedanjí, dolgoletni kongresnik Charles A. Vanik se upokoji letos in ne bo več kandidiral. Politični opazovalci pričakujejo, da bo Vanik podprl Eckarta v primarnih volitvah v demokratski stranki. Eckartu, ki je član te stranke in slovenskega rodu, bodo nasprotovali državni senator J. Timothy McCormack, bivši državni poslanec Anthony O. Calabrese ml. in Thomas W. Lippert. Med republikanci je napovedala svojo kandidaturo Ruth Miller.

Informativni sestanek—

V nedeljo, 10. februarja, ob 3. popoldne, bo imela Slovenska krščanska demokracija v Clevelandu politično-informativni sestanek. O važnih svetovno-političnih zadevah bo sta poročala gg. Jože Melaher in prof. Vinko Lipovec. Sestanek bo v Baragovem domu in so vabljeni vsi, ki se za svetovna dogajanja zanimajo.

Predsednik Tito naglo okrevaja po odstranitvi noge

BEOGRAD, SFRJ. — V sporočilu o zdravstvenem stanju predsednika Tita so njegovi zdravniki izjavili, da poteka njegovo okrevanje hitro in brez komplikacij. Jugoslovanska poročevalna agencija Tanjug je dodala, da je imel Tito več sestankov z vodilnimi osebami vlade in komunistične stranke in da že v omejenem obsegu upravlja svoje dolžnosti kot predsednik države.

Jugoslovanski tisk poudarja, da prevladuje v državi normalno stanje in da ni nobenih razlogov za zaskrbljenost. Načelnik generalštaba jugoslovanske vojske admiral Branko Mamula je v nekem intervjuju priznal, da je bilo v prvih dneh Titove bolezní nekaj pojavov v zvezi s kupovanjem živil in dviganjem prihrankov. Poročila zahodnih novinarjev iz Jugoslavije soglašajo, da ni več mogoče opaziti vznemirjenosti med prebivalci.

6117 ST. CLAIR AVE. — 431-0628 — Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec — Owner, Publisher
Dr. Rudolph M. Susel — EditorPublished Mon., Wed., Fri., except holidays and 1st 2 weeks
in July

NAROCNINA:

Združene države:

\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece

Kanada in deželo izven Združenih držav:

\$40.00 na leto; \$25.00 za pol leta; \$15.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$15.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$40.00 per year; \$25.00 for 6 months; \$15.00 for three months

Fridays only: \$10 per year—Canada and Foreign: \$15 a year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

No. 14 Monday, Feb. 4, 1980

Dunajska "modrost"

Marsikoga je presenetilo, da je avstrijska vlada na Dunaju spet povabila zastopnike koroških Slovencev na pogovor in si dala znova prebrati od njih razloge, zakaj niso voljni vstopiti v vladne sosvete za zadeve manjšinskih skupnosti, kakor so predvideni po zadnji avstrijski manjšinski zakonodaji.

Ce bi koroški Slovenci vstopili v te sosvete, bi s tem priznali upravičenost omenjenega zakona, ki jih glede narodnostnih pravic razceplja v številne kategorije in podkategorije: ponekod lahko na sodiščih uporabljajo svoj materin jezik, vendar niso dovoljeni dvojezični napisi; drugod so napisi, a ni dovoljena uporaba slovenščine, itd. itd.

Še pred časom se je na Dunaju zadrževalo, da je manjšinska zadeva v Avstriji, kot jo predvideva 7. člen Državne pogodbe, rešena. Ce bi bilo tako, zakaj potem sosveti? Toda zadnje čase se na Dunaju ne sklicujejo več na to, da so manjšinske zadeve rešene. To se godi le še na Koroškem, zaradi notranjih potreb.

Dunajska vlada pa s tem, da kliče zastopnike koroških Slovencev spet na razgovore, molče priznava, da manjšinsko vprašanje v Avstriji ni urejeno. Kakšno je ozadje?

Prvič, med avstrijsko in jugoslovansko stranjo, torej med Dunajem in Belgradom, potekajo nenehno pogajanja. Posledica tega je, da koroški slovenski rojaki ne prirejajo več javnih demonstracij, zakaj očitno je, da je jugoslovanska stran sedaj proti takim demonstracijam. Ce letih ona ne podpira, potem so koroškoslovenski rojaki izročeni na milost in nemilost avstrijskemu zastraševanju, celo preganjanju. Koroškoslovenski aktivisti, ki jih avstrijska policija zapira in prijavlja sodišču, si brez jugoslovanske podpore ne morejo najeti niti dobrih in znanih odvetnikov. Tudi za iskanje pravice je namreč treba denarja.

Od avstrijske strani je koncesija le-temu to, da se vodilne avstrijske stranke počasi distancirajo od nemškonačionalnega Heimatdiensta. Jugoslovani so pač morali uvideti, da divjanje te organizacije prav nič več ne vpliva na Slovenijo v Jugoslaviji oziroma njene prebivalce, ki naj bi imeli tik pred očmi nenehno nemško nevarnost in bili zato voljni brez kakršnih koli pogojev sprejeti jugoslovanske razmere, samo da se rešijo pred nemštvom. Lahko celo, da je ravno narobe. Nemčija s svojim standardom privlači Slovence, da bi bili voljni se ponemčiti bolj kakor kdaj koli prej. Po drugi strani pa je ravno navidezna jugoslovan-

ska nesposobnost, ukrotiti Heimatdienst na Koroškem, kljub vsem diplomatskim uspehom v svetu, privedla tudi tiste, ki vidijo edino jugoslovansko rešitev, do tega, da je njih zaupanje v jugoslovansko začelo hitro pojemati.

Zato sedaj pritisk Belgrada na Dunaj, da počasi začne krotiti zloglasni Heimatdienst in brzdati njegove slovenske apetite. Avstrija je morala pač uvideti, da je Slovenija zanj izgubljena. Seveda pa bi si bila prihranila vse težave, če bi omenjeni člen Državne pogodbe izpolnila takoj. Prav tako pa tudi Jugoslavija, če bi že od samega začetka vztrajala na tej izpolnitvi in ne bi pustila, da je imel Heimatdienst proste roke, češ da bodo tudi v sami Sloveniji bolj verjeli v Jugoslavijo, če bodo imeli stalno pred očmi nemško nevarnost. Toda zgodilo se je ravno obratno. Sedaj pa je seveda težje, celo težko popravljati zamujeno.

Obstaja pa seveda še zunanji vzrok. Vsi vemo, da so razmere v svetu postale zadnji čas tako nestabilne, da sploh ne vemo, kdaj lahko izbruhne tudi v Evropi kak spopad in žarišče napetosti. Temu pa sta najbolj izpostavljeni prav Jugoslavija in Avstrija.

Nedolgo tega smo bili priča, kako je Vietnam brez kakih posledic za njegov obstoj, vdrl v Kambodžo. In to je povzročilo v Jugoslaviji veliko zaskrbljenost.

Kaj ko bi Sovjetska zveza sedaj nenadoma pritisnila tudi na Avstrijo in se sklicevala na neizpolnjeno Državno pogodbo? Kot znano je že obstajal načrt "Polarka", po katerem naj bi čete Varšavskega zavezništva vdrla preko Avstrije v Jugoslavijo in odrezale tej državi povezavo z Zahodom. Izdal ga je češkoslovaški general Jan Sejna, ki je po zatrtju pomladi 1968 v Pragi pribežal na Zahod, in to komaj pred nekaj leti.

Lahko da nosi ta načrt danes drugačno ime in drugačno strategijo. Ne more pa imeti bistveno drugačne vsebine. In to vejo dobro tako na Dunaju kot v Belgradu. Zato je treba pripraviti na kak način koroške Slovence do tega, da bodo priznali, da je omenjeni člen Državne pogodbe končno izpolnjen.

Seveda bodo koroški Slovenci izpostavljeni vsemogočim pritiskom. Avstrijske oblasti bodo poskušale najti "svoje" Slovence in jih dati v omenjene sosvete. To jim niti ne bo težko, saj bodo za denar in dobre položaje gotovo dobile mnogo kandida-tov med njimi, četudi smo menda Marijin narod in si mislimo, da med nami sploh

Iz življenja Slovencev
v Milwaukeeju

Milwaukee, Wis. — Staro leto 1979 nam je z vsemi veselimi in neveselimi dogodki zatonilo v večnost. Vendar, če se ozremo nazaj, bomo s hvalečnostjo priznali, da smo ga preživeli v miru. Mir je pa poleg svobode največja človekova dobrina. Iz teh dveh načelnih dobrin izhaja potem tudi spoštovanje do sočloveka in njegovih osnovnih pravic do življenja in družbe.

Največji dogodek preteklega leta za našo deželo je bil gotovo obisk svetega očeta Janeza Pavla II., ki bo ostal zapisan z zlatimi črkami v zgodovini Bele hiše in palače

ni črnih ovc. Svojo vlogo bo odigral tudi Belgrad, v kolikor bo čutil, da nestabilnost Avstrije ogroža tudi Jugoslavijo samo, ne glede na to, kakšne pravice ali ne pravice bodo potem že priznane koroškim Slovincem.

To se je že zgodilo v primeru primorskih Slovencev pod Italijo v duhu zloglasnega sporazuma v Osimu. In Italija je to stališče Belgrada prav dobro dojebla. Odslej odklanja sistematično vse zahteve in prošnje slovenske skupnosti pod njeno vlado. Prav sedaj je na primer zavrnila slovenskemu gledališču v Trstu vsakršno podporo.

Toda v Avstriji je stvar drugačna. Italija nima kake državne pogodbe, katere podpisnica bi bila Sovjetska zveza, kakor jo ima Avstrija. Brez Sovjetov torej avstrijske državne pogodbe ni mogoče sporazumno razglasiti za nostranjo avstrijsko zadevo, kot se je zgodilo med Italijo in Avstrijo z mednarodnimi določili. Londonskega sporazuma o Trstu iz leta 1954, na kar bi bili Angleži, Francozi in Američani očitno pripravljene pristati.

Se več, prisiljeno priznanje izpolnitve manjšinskega vprašanja v Avstriji, ki bi ga Dunaj dosegel preko Jugoslavije, se utegne spremeniti v bumerang tako za Dunaj kot za Belgrad. To bodo že vedeli tako na Dunaju kot v Belgradu, če pomislijo na Prago ali na Budimpešto.

Edina pot je torej ta, da se koroškim Slovincem postopno začnejo izpolnjevati pravice, ki so jim jih avstrijske oblasti odvzele na pritisk nemškonačionalnega Heimatdiensta. Spet se kaže, kako kratkoglava je politika Dunaja tudi danes, komaj kaj drugačna od one v monarhiji.

Avstrijci bodo pripeljali nemškogovoreči svet lahko do nove katastrofe. Pravzaprav je bil Avstrijec že Adolf Hitler in tudi takrat so bili začetki povsem "nedolžni".

Ni spregledati pri tem delikatnem vprašanju tudi odgovornosti vlad Anglije, Francije, zlasti pa še Amerike, ki so s podpisne avstrijske Državne pogodbe in s tem omenjenega člena za pravice narodnim manjšinam v Avstriji. Tudi one niso poskrbele, da bi obveze bile v Avstriji izpolnjene.

Zato je toliko bolj na slovenskih rojakih v zdomstvu naloga, da v časopisju opozorijo na ta problem, na mogoče žarišče napetosti v Evropi, za čigar omenjene vlade odgovarjajo. Posledice, če ne pride do izpolnitve manjšinskih pravic, ne bosta nosili le Avstrija in Jugoslavija, pač pa vsa Zahodna Evropa in seveda Združene države. Te so danes glavni zavezniki Evrope. H.

Združenih narodov v New Yorku ter neizbrisnem spominu milijonov src ameriškega ljudstva.

Drug velik, toda teman dogodek starega leta je zaprepačenost, ne samo naše dežele, temveč celega sveta, nad sistemom, ki se ga je začel posluževati Homeinijev režim v Iranu.

Besedo "talci" smo prvič z grozo spoznali v drugi svetovni vojni, ko so fašisti in nacisti iz masčevanja streljali nedolžne žrtve za krivice, katerih pravi krivci so bili partizani. Upati je bilo, da bo po vojni te vrste terorja in nečloveških dejanj konec. Vendar smo se vsi močno ušeli. Kot da bi ta nestvor rodil mlade, se je akcija s talci, kakor rakova bolezen, razpasla po vsem svetu v vseh mogočih oblikah in ideologijah. Praktični primeri nam so Irska, Španija, Italija, teroristične organizacije v Palestini, Ro-deziji, Čilu, Braziliji in skoraj po vseh državah na svetu, kjer teroristi uporabljajo sistem talcev za doseg svojih temnih ciljev na račun nedolžnih talcev.

Najbolj zaprepačen pa je svet ostal nad tem, da se je istega sistema poslužil Homeinijev režim v Iranu, ko bi moralo državno vodstvo teror preganjati, pa se ga poslužuje. Vlada bi morala spoštovati zakone in mednarodne obveznosti sožitja, pa njihov poglavar Ajatola — "Božji sij" Homeini v imenu Alaha sam terorizira nedolžne ljudi.

Božične praznike smo preživeli brez snega, vendar je na sv. Večer bil velik vihar z dežjem, česar v teh krajih nismo vajeni. Kljub takemu vremenu so ljudje za polnočno mašo lepo napolnili cerkev sv. Janeza. Že pol ure pred daritvijo sv. maše je slovenski cerkveni pevski zbor lepo prepeval božične pesmi, med mašo, ki je bila angleška, pa spremljal obrede s petjem angleško, latinsko in slovensko pesmijo.

Slovenska kulturna radijska ura, (Vlado in Izabela Kralj) je za oba dneva praznika, na sv. večer in na božični dan pripravila zelo lep spored različnih božičnih pesmi; tudi takih, ki jih še nismo nikoli slišali.

V novo leto 1980 in s tem tudi v novo desetletje, smo stopili po večini v družbi svojih prijateljev in si med seboj želeli srečo in božji blagoslov! Tudi nismo imeli snega in ga še danes nimamo, kar je nekaj izrednega nasproti lanskimi zimami.

O 65-letnici Ernesta Majheniča smo v tem listu že poročali. Vendar ne bi bilo prav, če bi šli mimo večera, ki ga je Ernest pripravil v petek, 4. januarja s svojo družino za drage mu pevce in duhovnike, s katerimi je ves čas svoje pomembne službe cerkvi tako zelo povezan. Postregli so z odlično večerjo, na katero je prišel iz Lemonta tudi Ernestov brat p. Pelagij. Po večerji je spregovoril F. Rozina, ki je očrtal slavljeno življenjsko pot, o kateri smo tudi že poročali. S prijetnim humorjem je v angleščini spregovoril še prof. dr. Jože Gole, ker so bili med gosti tudi ljudje, ki ne znajo slovensko. Nato so pevci Ernestu izročili lepo plaketo v zahvalo in spomin. Lepega petja seveda ni manjkalo, saj so bili v družbi zbrani po večini le pevci. Zelo se je pri tem raznežil p. Pelagij, s svojim srebrno čistim tenorjem. Z lepo pesmijo je bilo to prijetno praznovanje zaključeno.

Dne 13. januarja ob 3. popoldne je bil prvi sestanek društva Triglav v tem letu. Udeležba je bila zelo lepa. Poleg rednega poslovnega dela je bilo na sporedu tudi predavanje, ali bolje rečeno, razgovor, ki ga je imel prof. dr. Jože Gole. Predmet razgovora je bil o raznih nejasnostih z ozirom na nekatere nove stvari v cerkvenem bogoslužju. Razgovor je bil za vsakega zelo zanimiv in poučen. Zeleti bi bilo več takih srečanj in razgovorov.

Na sestanku je bil narejen tudi načrt o pripravah za pustno veselico, ki se bo vršila v soboto, 16. februarja, ob 6. večer v dvorani župnije sv. Janeza na Cold Spring Rd. Na jedilnem listu bodo domače krvavice s kislim zeljem, krompirjem ali ajdovimi žganci, krofi in kava. Vstopnice so v predprodaji po \$6.50, pri blagajni pa po \$7.00. Število vstopnic je omejeno, zato pohitite. Maske so dobrodošle. Najboljše bodo nagrajene. Za ples bodo igrali Galunovi, vsem dobro poznani godci. Vse bo tam, le dobro voljo in humor smeha vzemite s seboj, pa bo lušno. V prijetni družbi, ki jo vsak od nas potrebuje v teh mrzlih dneh, bomo zimo skrajšali za cel prijeten večer.

Na tem sestanku je društvo podelilo tudi lepo plaketo zaslužnemu kulturniku članu društva, pevovodju Ernestu Majheniču v zahvalo in spomin za njegovo delo v korist in napredek društva. Ker pa Ernest ni bil na sestanku, je tajnik društva Frank Menčak odnesel plaketo njemu na dom.

Iz sestanka je bila poslana tudi lepa karta s podpisli članov podpredsednici društva Loni Limoni, ki se radi zdravja nahajata ta čas v bolnici, z željo, da se kmalu vrne med nas zdrav in nasmejan, kakor smo je vajeni. Tudi društveni garač Franjo Mejač je odšel v bolnico na temeljit pregled in upamo, da bo vse v redu z zdravjem, kar mu seveda vsi tudi iz srca želimo.

Za šalo. Pri večerji vpraša sinko: Ata! Ali imaš rajši k večerji dva mala kozarčka vinča, ali enega velikega? Ata: Dva velika, sinko!

Vsem prijateljem in bralcem teh vrstic želimo veliko dobrih klobas, krofov in zlahtne kaplice za pustne praznike!

F. Rozina

Iz naših vrst

Toronto, Ont. — Spoštovani pri upravi Ameriške Domovine! Želim vam srečno novo leto in da bi imeli mnogo blagoslov! Glede naročnine bo zame leto zopet okrog. Da ne boste imeli posebnih stroškov vam v naprej pošiljam nakaznico za \$42, in sicer \$40 za naročnino, \$2 pa v podporo listu.

Z Domovino sem zadovoljen, le da večkrat zaostaja. Vem, da to ni vaša krivda. Še bolj zadovoljen bi bil, ako bi imeli več naročnikov. Jaz bi prav rad berem, ker vsebuje dosti novic, ki jih v angleščini ne bi razumel, Domovina je tudi prijetno razvedrilo za nas, ki smo v pokoju in imamo dosti časa.

Prav lepo pozdravljam vse pri Ameriški Domovini in vse, ki berejo ta časopis.

Jakob Mesec

Richmond Hts., O. — Spoštovani! Zopet smo v začetku leta, času, ko nam poteče naročnina za Ameriško Domovino. Z listom smo zadovoljni. Vsi jo pregledamo z zanimanjem, mladini pa bolj ugajajo angleške strani v petkovi izdaji kljub temu, da jim

kultura

80-letnica Matije Tomca

Sele iz Svobodne Slovenije sem zvedel, da je moj stari glasbeni znanec in prijatelj Matija Tomc ob zadnjem božiču dosegel 80 let. Najino poznanstvo je res dolgoletno, saj sva bila nekaj let istočasno v škofijskem zavodu v St. Vidu, od koder se ga pa ne spominjam, ker je bil tri ali štiri leta na gimnaziji za menoj, a "študentje" po navadi "otrok" v nižjih razredih niso poznali. Zelo verjetno sva bila oba v istem zavodskem pevskem zboru, morda tudi pri orkestru, kar vse je vodil najin skupni, meni nepozabni odlični glasbeni učitelj Vojteh Hybašek. Tomc je prve muzikalne nauke prinesel s seboj iz enoletnega obiskovanja nove meške gimnazije, kjer ga je začel likati mojster Ignacij Hladnik (skladatelj pesni Marija skoz življenje), ki sem ga obširno opisal v svoji knjigi "Klasje iz viharja" (1970). V zavodu je muzikalno izobrazil nadaljeval pot večjo roko prof. Hybaška izrednega učitelja češkega rodu, ki je vzgajal cel rod odličnih in vodilnih glasbenikov, med njimi enega najpomembnejših Matija Tomca. Brez dvomno se mora Tomc za svoje velike glasbene dosežke v veliki meri zahvaliti prof. Hybašku, pri katerem je dobil temeljno znanje v glasbeni teoriji in spretnosti v raznih instrumentih.

Skof Jeglič je Tomca že kot duhovnika poslal na glasbeno akademijo na Dunaj, od koder se je vrnil z diplomom na orglah in kompoziciji, ter bil nastavljen kot suplent za glasbo in pomočnik prof. Hybaška na zavodu, kjer je prej študiral. Stari in novi učitelj sta si med seboj razdelila pouk petja in glasbe v zavodu, ki je postal tako obširen, da sta ga poslej komaj oba zmagovala. Matija je prevzel v glavnem teoretični pouk glasbe, obširni pevski zbor in poučevanje klavirja, harmonija in orgel (na katerih je mene prej likal Stanko Premrl). Hybašek pa je obdržal poučevanje raznih drugih (orkestralnih) instrumentov in zavodskega, dokaj obširnega, orkestra ter komornih skupin, dokler ni obnemogel in se upokojil. Takrat je Tomcu prišlo na pomoč l. 1937 Slavko Snoj, poznejši vodja stolnega kora v Ljubljani.

Ob vsem obsežnem šolskem delu je Tomc vztrajno iskal časa za komponiranje. Kot skladatelj sega gotovo med vrhove slovenske zborovske kompozicije, tako na svetnem, slovenščina ne dela dosti težav. Sedaj je dostava v najboljšem redu, saj jo Debečev Jimmy pridno prinese vsak dan.

Vsem pri listu iskren pozdrav!

Družina Hočevar

Bellwood, Ill. — Spoštovana Ameriška Domovina! Tukaj pošiljam ček v znesku \$30 za enoletno naročnino. Oprostite, ker sem se malo zakasnil z obnovno naročnino. Saj se tudi Ameriška Domovina od časa do časa zakasni. Upamo, da bo vse v redu z Domovino tudi v bodoče. Vsem bralcem lista lepe pozdrave!

Mihael Bunsek

Lethbridge, Alta. — Spoštovani urednik! Pošiljam vam denarno nakaznico za enoletno naročnino za Ameriško Domovino. Z listom smo zadovoljni, le škoda, da se več izvodov izgubi. Pozdrav vsem v uredništvu!

Fani Dimnik

zlasti pa na religioznem področju. Pri slednjem ga do sedaj ni še nihče nadkrilil. Razen neštetihi drobnih cerkvenih skladb biserov slovenske cerkvene zborovske muzike, raznih maš (latinskih in slovenskih) velja omeniti prvi večji opus Odršeniku sveta, oratorij, ki ga je Tomc zložil za evharistični koncert (2.500 pevk in pevcev) v Ljubljani ob priliki evh. kongresa leta 1935. Njegov slog je takrat segel nazaj do Palestrine in Gallusa, zajel vso iskreno preprostost tega stila in jo razvil v mogočen slaspev sv. Hostiji. Spominjam se, kako sem iz občudovanja Tomčevega komponiranja sam skomponiral kratko evharistično himno, ki je bila Tomcu všeč in so jo pod vodstvom Marka Bajuka na koncertu izvajali. Nepozabno mi je ostal v spominu njegov Križev pot iz l. 1943, ki sem ga poslušal v ljubljanski stolnici pod dirigentstvom Mirka Poliča in orgelsko spremljavo Stanka Premrla.

Nič manj je bil Tomc tudi uspešen v svetni glasbi, zlasti zborovski. Njegove koncertne prireditve najbolj znanih ljudskih popevk pomenijo vrhunsko potenco velikega skladatelja. V svojih belokranjskih priredbah glasbene folklore je po moji sodbi nenadkriljiv, nežen in topel, da te pri srcu boli, pri drugih, npr. Kralj Matjaž ali Marija in mlinar pa tragično mogočen in silovit; z njimi je pognal odlični Akademski pevski zbor pod vodstvom Franceta Marolta pred vojno v vratolomne višine in ognjevite fortissime. Je pač velik umetnik.

Matija Tomc je Belokranjec, doma iz župnije Podzemelj pri Črnomlju, kmečki sin. Kot tak je — bližnji rojak Otona Župančiča — poznal svojo deželico in njeno čudovito folkloro v pesmi in plesu ter ji dal umetniško dognano obliko. Po ljudski šoli v Novem mestu in enem razredu gimnazije istotam, je dovršil gimnazijske študije v zavodu v St. Vidu in potem stopil v bogoslovje. Bil je kratek čas kaplan v Mokronogu, potem prefekt v zavodu, nato tam glasbeni učitelj, po razpustu škofijske gimnazije je poučeval na klasični gimnaziji v Ljubljani (direktor drugi glasbenik Marko Bajuk), po vojni pa je prevzel vodstvo župnije v Domžalah. Tam je ostal do svoje zlate maše leta 1973, nato stopil v pokoj, ostal v Domžalah in se naprej posvečal komponiranju. Ze iz tega časa imamo vrsto njegovih skladb, po kakovosti prav tako odličnih, kot so bile prejšnje.

Njegov skladateljski slog izhaja iz tradicije Palestrine, a Tomc jo je obogatil z modernimi izraznimi sredstvi. Ne sodi pa v vrste modernizma, vendar so nekatere njegove skladbe drzne z novostmi in zgradbi, kakor pravi Vilko Umkar v knjigi Zgodovina glasbe. V Slovensko glasbeno revijo pa je prof. Marjan Lipovšek zapisal leta 1955, da velja Tomc za najboljšega zborovskega komponista po Adamiču. Jaz bi dodal, kot že rečeno, da je v cerkveni glasbi najboljši kompozist med Slovenci.

Staremu glasbenemu prijatelju želim ob tej priliki še mnogo zdravih let in še kaj biserov izpod njegovega notnega peresa. Naj moje voščilo velja za vse Slovence po svetu, ki znajo ceniti božanski dihi velikega umetnika.

Ludovik Puš

ALJOŠKI BREZNIK:

Študiral sem v mariborskem bogoslovju

XLIII.

Moj letnik

Število? V začetku prvega letnika nas je menda bilo okoli 20; eden ali dva sta nas kmalu zapustila. K predavanjem sta prihajala dva frančiškanska bogoslovca: Tarzicij Toš in Otmor Vostner. V tretjem letniku smo zgubili sošolca Stefana Vošnjaka; je umrl, menda za jetiko. Letnik se je udeležil pogreba v Grižah pri Celju.

Bili smo iz raznih predelov mariborske škofije; Slovenske gorice — 1, jugoslovanska Koroška — 2, Prekmurje — 7, Celje — 1, celjska okolica — 1, Savinjska dolina — 1, Maribor — 1, "Urvale" — 1, šmarska okolica — 1, Posavje — 1. Vedno smo rabili književno slovenščino, čeprav je bilo možno opaziti dialektične posebnosti (naglas, izgovorjava samoglasnikov, posebnosti izrazi). Ko so Prekmurci govorili samo med seboj, so navadno govorili v svojem dialektu, prekmurščini, ki je nam ostalim bila nerazumljiva.

Jaroš Kotnik in Ivan Kores sta po prvem letniku odšla v Ljubljano za študiranje na teološki fakulteti ljubljanske univerze; to smo si razlagali, da ju je vodstvo bogoslovja določilo, da bosta po končanih študijah ali profesorja verouka na srednjih šolah ali pa celo profesorja v mariborskem bogoslovju; šušljalo se je, da bo Jaroš Kotnik postal strokovnjak v svetopisemskih vedah, posebno starozakonskih, ter kdaj v prihodnosti nasledil prof. Jeharta.

Za prefekta letnika je bil imenovan Jaroš Kotnik; po njegovem odhodu v Ljubljano je to mesto bilo dano Stefanu Tratnjaku.

Bili smo pestra skupina. Kores je slovel po svoji flegmatičnosti in nadarjenosti, ki pa je ni razkazoval. Jevšnikar nas je spravljaj v dobro voljo s svojimi citrati. Videčnik je bil strokovnjak za glasbo (orgle in pevovodja) in je bil sijajen pripovedovalec — šal in zgodbe; kar pokali smo od smeha, ko je dramatično ponavljal Somrekovo storijo o spovedni molčečnosti; ko se je novi kaplan prvo nedeljo v fari pridružil župniku, ki je po svoji maši čakal na zajtrk in med katero je kaplan spovedoval, ga je župnik vprašal, kako je bilo spovedovanje; "nič posebnega — a prva spovedanka je bila grešnica," je odgovoril; ko je kuharica postavila zajtrk pred župnika, se je začela hvaliti kaplanu: "Gospod kaplan, kako počaščena sem bila, ker sem danes bila Vaša prva spovedanka." — Ali drugo storijo, tudi Somrekovo: Mestni duhovnik je pomagal pri spovedovanju v neki podeželski fari; ko je po spovedovanju užival kozarec vina z župnikom, je povedal župniku: "Vaši farani, posebno še mladi, morajo biti muzikalično nadarjeni, ker so mnogi omenili pri spovedi, da so orglali — jaz sem jih ovahvalil in jim priporočal, da še naj kar dalje orglajo"; župnik je skoro s stola padel in je obrazilil gostu, da v njegovi fari izraz orglati pomeni spolno občevarje; prihodnjo nedeljo da je župnik oznanil: "Vsi, ki ste se spovedali mestnemu 'gospodu', da ste orglali, potrebujete ponovno odvezo, ker je vaša spoved bila neveljavna."

Somrek je povedal ti dve storiji v želji, da bi nas opozoril na nehoteno prelomitve spovedne molčečnosti in na možnost različnih lokalnih iz-

razov za opis grehov; Videčnik pa je storiji povedal kot šali. Tratnjek in Krištan sta nam bila vzgled vestnega študiranja in poslušanja pri predavanjih. Junež je vedno imel pri sebi lističe in svinčnik za zapisovanje točk pri predavanjih, meditacijah, študiranju. Kozar se je vadal v pisateljevanju. Sukič se je odlikoval po svoji trmi. Volasko je bil po zunanje robat, da je tako prjkrival svojo nežno naravo; rad je krpal nogavice.

Rajner je bil vihra in vedno voljan za potegavščine in šaljive nastope. Orozel si ni ustvarjal problemov in je bil vedno nasmejan in je rad razkazoval svojo visoko tehniko na drogu in krogih. Nemec je bil praktičen človek. Justin Oberžan se je rad smejal in je bil dobričina kljub svojemu rahlemu zdravju. Krušič je bil molčec in se je močno zanimal za socialna vprašanja in se v tem pogledu včasih nagibal na levo. Kranjc je bil miren in se ni silil v ospredje. Kotnik je pač bil največji talent poleg Koresa v našem letniku in je bil zvest predstavnik koroške mehko-be. Jerič je bil malo starejši, razburljiv in vzgled vestnega študiranja. Zver je bil trgovski nadarjen in njegovo govorjenje je bilo ilustracija vljudnosti. Jože Vošnjak je bil izraz živahnosti, sarkazma, ki pa ni žalil, navdušen kolesar (z Junežem sta celo kolesarila izven Jugoslavije). In kako naj sebe označim ali opišem? Bil sem navdušen bralec knjig;raje sem bral knjige kot pa revije in časopise; lovil sem se med optimizmom in neodločenostjo.

Nekaj časa je bil med nami tudi prekmurški cigan; imena se ne spominjam. Ljubil je svojo violino. Ni veliko vedel o notah; a je imel sijajen spomin za melodije. Večkrat je violino oprl kar ob zid, da je roka bila bolj prosta za strune, in tedaj je njegova violina res izražala njegova čustva: veselje, žalost, otočnost, zasanjanost.

Stirje — Videčnik, Orozel, Krušič in jaz — smo bili močni kadilci. Nekateri od ostalih so priložnostno pokadili kako cigareto. Nobeden ni kadil pipe ali cigar. Ali je med nami bilo kaj "uradnih" abstinencov, se ne spominjam. Vendar nam alkohol ni delal preglaavic; nobeden med nami ni bil suženj čezmernega uživanja alkohola; večina med nami pa se je rada pokrepčala s kozarcem vina ali požirkom žganja. Nobeden med nami ni bil gizdalin. In nobeden se ni popolnoma zanemarjal.

Nobeden med nami ni dosegel kakšnega visokega položaja, npr. škofa, bogoslovneega profesorja, doktorja, kanonika. Podeželski dušni pastirji, razen Oberžana, ki je postal škofov tajnik, Jeriča, ki je postal tajnik pisarne Slovenskega duhovniškega društva v Ljubljani, in mene, ki sem odšel v tujino leta 1945, pa vendar ostal v dušnem pastirstvu. "Letopis slovenskih škofij za 1978" mi pove, da sta Kotnik in Kozar člana Mariborskega duhovnega sveta, da je Kozar postal papeški kaplan (tajni komornik), da je Tratnjek častni konzistorialni svetnik, da je Kozar dekan lendavske dekanije in Zver prodekan iste dekanije. Omenjeni Letopis ne omenja Orozla in Videčnika, ker sta kmalu po vojni zapustila duhovniško službo; in tudi mene ne omenja, ker sem se ekskardinal iz mariborske škofije in se inkardinal v spo-

kansko škofijo v Severni Ameriki, kar je bilo potrebno radi ureditve pokojnine.

Koliko nas je še živih? Ko pišem te spomine v februarju 1979, je položaj takle: Jerič živi v Ljubljani; Jevšnikar je župnik v Rušah; Junež je župnik pri Sv. Juriju ob Ščavnici; Kozar je župnik v Odrancih; Kotnik je župnik v Ravneh (Guštanju); Tratnjek je župnik v Pertoči; jaz pa sem župnik v Ameriki. Omenjena frančiškana še živita: Toš je v pokouju v kartuziji Pleterje, Vostner pa je župnik v Mariboru. Tudi Orozel in Videčnik še živita: Orozel v Mariboru in Videčnik v Mokronogu.

Ceprav so naši značaji bili različni, smo imeli nekaj skupnega: mladostni idealizem. Kar dobro smo se razumeli. Seveda smo se ločili v pogledih na razna velika vprašanja in probleme, tudi v pogledu dušnopastirskih metod. Smo veliko debatirali, se včasih celo skregali. Še toliko bolj, ker smo nekateri bili precej zgovorni in nekateri celo podvrženi razburljivosti. Pa različni osebni pogledi niso kalili našega prijateljstva in smo si radi pomagali. Vendar se kot letnik nismo nekoliko izolirali; vedno smo se držali načela, da je bogoslovna skupnost bila bolj važna kot pa letnikova skupnost.

POZNEJŠA UGOTOVITEV. — Ko sem bil leta 1977 drugič na obisku v Sloveniji, smo se sošolci sestali pri Zveru v Lendavi; ko pa sem bil leta 1973 prvič na obisku v Sloveniji, smo se sestali pri Junežu v Sv. Juriju ob Ščavnici.

Povedali so mi sošolci, da se vsako leto sestanejo, da pa se število prisotnih naglo krči zaradi smrti, ki je že pogosto segla v naš letnik. Na obeh sestankih smo seveda obujali spomine na leta v bogoslovju in smo se strinjali, da so bila lepa in duhovno bogata leta. Bili da smo srečni, da smo študirali v mariborskem bogoslovju, ki je gotovo zaslužil oznako "napredno bogoslovje", ne politično napredno, pač pa odprto za poglede na nove čase, ki so prihajali. Saj smo že v tistih letih bili vpeljani v mnogo idej in vidikov, ki so po kakšnih 25 letih postali sestavni del drugega Vatikanskega cerkvenega zbora; npr. važnost liturgije, približanje maše ljudem, važnost sv. pisma, Pavlovo poimovanje Cerkev; položaj duhovnika v svetu, socialno poslanstvo Cerkev, laik v Cerkv. Te ideje smo dobivali iz knjig, revij, pa tudi od profesorjev, (Karo, Jehart, Somrek, Janžekovič, Aleksič, Jeraj).

Seveda smo govorili tudi o vodstvu bogoslovja. Da so za tiste čase vršili dobro službo: zavedali da so se, da pripravljali mladi ljudi za duhovniško službo zahteva odgovarjajočo disciplino in čut odgovornosti. Vodstvo da je rabilo svojo avtoriteto, da nas je lahko podrejalo disciplini, ki nas je pripravljala na poznejšo službo v tistih časih. Mladostna svoboda in rast — da; vendar pod kontrolo cilja: delati kot duhovnik v mariborski škofiji. To so bili spomini po 35 letih.

(Konec prihodnjic)

VESTI IZ SLOVENIJE

"Prlekije" v novih prostorih

LJUTOMER, Slov. — Obrat lastne proizvodnje obrtno nabavno-prodajne zadruge "Prlekija" se je vselil v nove poslovne prostore na Kolodvorski cesti v Ljutomeru. V obratu je zaposlenih 42 delavcev, ki opravljajo gradbeno-ključavničarska dela, teracerska, parketerska in zidarska dela ter izdelujejo predmete iz plastike.

TOLMIN — Ribiški čuvaj Frank Gorjan je potegnil iz Soče pri vasi Volarje 10 kg težko in 110 cm dolgo postrv. Gre za velikanko, kakršne tolminski ribiči — vseh je več kot 400 — še niso ulovili v vseh povojnih letih, čeprav vedo, da v tolminih Soči in jezera pri Mostu na Soči živijo še večje postrvi.

KOSTANJEVICA OB KRKI — Tri leta je 400 metrov dolga kraška jama pri Kostanjevici privabila številne obiskovalce. Prav toliko let pa ogled prelepe kapniške jame s črnim rovom ni več mogoč. Stopnice, ograja in električna napeljava so dotrajani ter je obisk postal nevaren. Toda pri kostanjeviškem jamarskem društvu so začeli ponovno usposavljati jamo in upajo, da bo spomladi spet odprta za obiskovalce.

V Sloveniji so umrli:

22. januarja: Ljubljana: Vladimir Urbančič, Marjan Ciuha, Ana Kodrič, Franc Jeromen, Frank Kan lendavske dekanije in Zver prodekan iste dekanije. Omenjeni Letopis ne omenja Orozla in Videčnika, ker sta kmalu po vojni zapustila duhovniško službo; in tudi mene ne omenja, ker sem se ekskardinal iz mariborske škofije in se inkardinal v spo-

Begunje na Gorenjskem: Urška Lešnik; Sevnica: dr. Franc Pungertič; Krško: Anica Pangrič.

23. januarja: Ljubljana: Anton Judež, Gabrijela Vydra, Ivan Stegovec, Ljubica Božič, Stefanija Kržan roj. Končan, Marija Strehovec; Izola: Ivana Treven roj. Bastar;

Veliki vrh na Blokah: Ivanka Usenik;

Postojna: Oskar Knezaurek; Lipica pri Škofji Loki: Lovrenc Eržen st.; Koper: Matevž Sketelj; Slovenj Gradec: Terezija Virant roj. Krainer; Dravljje: Franc Tomšič; Sostro: Pavel Zupančič; Solkan: Anton Boškin.

24. januarja: Ljubljana: Rajmund Korelec, Ida Schoss roj. Lazar, Janez Matjaž; Sentvid pri Stični: Marija Marinič, bivša gostilničarka; Stara Vrhnika: Stane Ogrin; Mengeš: Marija Pliberšek roj. Česen; Zagorje ob Savi: Martin Rotar;

Brod: Ivan Prošnik;

Jesenice: Ignac Repovž;

Celje: Vincencija Molan roj. Gajšek.

25. januarja: Ljubljana: Franc Kristan, Zora del Buono roj. Ostan, Stana Stante roj. Vokač;

Središče ob Dravi: Anton Keber;

Tolmin: Ivanka Rejec;

Koper: Vojvoda Rugerij;

Vojnik: Franc Kovačič;

Celje: Hedviga Laznik roj. Škoflek;

Mengeš: Alojz Triler;

Novo mesto: Ana Zagorc;

Frankolovo: Vera Stingl;

Piran: Matjaž Dolinšek.

KOLEDAR

društvenih prireditev

FEBRUAR

16. — Društvo TRIGLAV, Milwaukee, priredi maškarnado zabavo v dvorani cerkvi sv. Janeza na Cold Spring Rd. Pričetek ob 6. zvečer. Večerja, ples in maske.
16. — Dramatsko društvo Lili priredi svojo vsakoletno maškarnado v Slov. domu na Holmes Ave. Igra Alpski sekstet.
17. — Kosilo Slovenske šole pri sv. Vidu.

MAREC

2. — Klub slov. upokojencev za Holmes Ave. okrožje priredi vsakoletni banket. Kosilo bo servirano od 4. do 6. zvečer.
9. — Pevski zbor Jadran priredi koncert in razstavo v počastitev 60-letnice svojege obstoja v Slov. delavskem domu na Waterloo Rd. Pričetek ob 3.30 pop. Igra orkester Markic-Zagger.
16. — Misijonska Znamkarska Akcija priredi kosilo v avditoriju pri Sv. Vidu. Kosilo bo servirano od 11.30 do 1. popoldne.
22. — Glasbena Matica priredi svojo pomladansko večerjo in ples v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Začetek ob 6.30 zvečer, večerja ob 7. nato ples. Igra Jeff Pecon orkester.
23. — Dramatsko društvo Lili priredi veselo igr "Voda" v Slov. domu na Holmes Ave.
29. — Balincarski klub na Waterloo Rd. in Balincarski krožek Slovenske pristave priredi skupno večerjo in ples v SDD na Waterloo Rd., začetek ob 7. uri. Igra orkester Dušan Maršič.

APRIL

12. — Tabor, DSPB Cleveland, prireja svoj pomladanski družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Igrajo "Veseli Slovenci".
27. — Pevski zbor Planina priredi koncert v Slovenskem narodnem domu na 5050 Stanley Ave., Maple Hts., O.

MAJ

3. — Pevski zbor Korotan priredi pomladanski koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue. Igrajo "Veseli Slovenci".
11. — Materinska proslava Slovenske šole pri sv. Vidu.
16. — Slovenski dom za ostarele ima redni letni občni zbor ob 7. zvečer. SDD na 15335 Waterloo Road.
18. — Materinska proslava društva Triglav, Milwaukee, ob 2. popoldne, v Parku.
26. — Spominska svečanost društva Triglav, Milwaukee, s sv. mašo, sporedom in kosilom v Parku. Pričetek ob 11. popoldne.

JUNIJ

14. in 15. — Tabor, DSPB Cleveland, pripravi pri spominski kapelici Orlovega vrha na Slovenski pristavi spominsko proslavo 35. obletnice pokolja Slovenskih Domobrancev, Četnikov in civilnega prebivalstva.
15. — Tabor, DSPB Cleveland, obhaja stoletnico rojstva ustanovitelja Slovenskega domobranstva pok. Gen. Leona Rupnika.
22. — Društvo Triglav, Milwaukee, priredi prvi poletni piknik v svojem Parku. Ob 11. dop. sv. maša, nato kosilo, zabava in ples. Igra Amanov orkester iz Chica.

JULIJ

20. — Piknik Slovenske šole pri Sv. Vidu na Slovenski pristavi.
20. — Misijonski piknik s sv. mašo in kosilom v Parku Triglava, Milwaukee. Srečolov, igre in žrebanje dobitkov. Pričetek ob 11. dopoldne.

AVGUST

24. — Športni dan in piknik društva Triglav. Ob 11. dop. sv. maša, nato kosilo, tekme v odbojki in zabava s plesom. Igrajo "Veseli Slovenci" iz Sheboygana.

SEPTEMBER

13. — Pevski zbor Fantje na vasi priredi koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Začetek ob 7. zvečer.
21. — Oltarno društvo sv. Vida priredi svoje vsakoletno kosilo v avditoriju farne šole.
28. — Društvo Triglav, Milwaukee, priredi Vinsko trgategv v Parku. Začetek opoldne s kosilom. Za zabavo igra Frank Sezon.

OKTOBER

11. — Klub slovenskih upokojencev za Newburg-Maple Hts. priredi večerjo in ples v SND na E. 80 St. Večerjo Servirajo od 6. do 9. zvečer.
18. — Pevski zbor Glasbena Matica priredi večerjo in ples v počastitev 50-letnice svojega obstoja v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Pričetek ob 6.30 zvečer.
18. — Tabor, DSPB Cleveland, prireja svoj jesenski družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Igrajo "Veseli Slovenci".
25. — Štajerski klub, Cleveland, O. priredi martinovanje v avditoriju pri Sv. Vidu. Pričetek ob 7. zvečer. Igrajo Veseli Slovenci.

NOVEMBER

8. — Praznovanje 30-letnice društva Triglav, Milwaukee, v dvorani cerkve sv. Janeza na Cold Spring Rd. s svečanim sporedom. Pričetek ob 6. zvečer.
8. — Belokranjski klub priredi svoje vsakoletno martinovanje v Slov. narodnem domu na St. Clairju. Igra orkester John Hutar "Just for You".
9. — Slomškov krožek postreže s kosilom v avditoriju pri Sv. Vidu od 11.30 do 1.30 popoldne.

Uživanje mamil razširjeno tudi v Evropi

Pred desetimi leti so zahodne evropske države ostro kritizirale Ameriko, da je preveč površna in popustljiva glede nezakonitega razpečavanja nevarnih mamil (drugs). Zadeva pa se je kaj hitro preokrenila. Zaradi ostrih in uspešnih nastopov ameriških oblast, ki se jim je posrečilo večkrat zapleniti milijonske vrednosti vtihotapljenih mamil, se je v zadnjem času tihotapska pot preusmerila preko Zahodne Evrope. Heroin, zelo nevarno in škodljivo mamilo, ki ga tihotapijo iz Afganistana, Irana in Pakistana, prihaja v velikih količinah v Zahodno Evropo preko Turčije in Balkana po zračni poti ali po morju.

Lansko leto je v Zahodni Nemčiji umrlo 600 ljudi zaradi uživanja škodljivih mamil. V Ameriki je pred desetimi leti umrlo 7.800 ljudi zaradi zastrupljenja po uživanju

škodljivih mamil, a sedaj jih umrje povprečno samo 360 na leto.

ISKRICE

Norec ima zmeraj prednost pred nadarjenim človekom; vedno je zadovoljen sam s seboj.

—Napoleon

Prijatelj's Pharmacy

St. Clair Ave. & E. 68 St. 361-4213
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA ZA
RAČUN POMOČI DRŽAVE OHIO.
AID FOR AGED PRESCRIPTIONS

MALI OGLASI

Beautiful House For Sale

Chesterland. 8243 Mary Lane. Take 306 to Mulberry, west to Lyman to Mary Lane. GAS HEAT! 4 bedrm split, 1½ acre wooded lot, fireplace, built-in, & micro oven, full basement, \$89,900. Transferred owner will consider all offers. For appt., Elaine Bullock, 729-9258.

DOLORES C. KNOWLTON
INC. REALTORS
729-1971

(X)

BOOKKEEPER WANTED
Part time two half days a week. Call 431-0628.

(X)

Looking for couple to do light janitorial work at the Willoughby Office Bldg. Suite available plus salary.
Call 732-7880

(X)

FOR RENT

5 rooms and bath up. St. Clair Ave. St. Vitus area.
881-1393 or 886-0021

(X)

MONEY

I want to buy wood ice-box or any old furniture.
942-8193

(12-25)

GARAGE FOR RENT

Single garage. Fireproof.
Carl Ave. 531-2414.

(12-16)

HELP WANTED

Polishing, buffing & plating. Male or female. Will train.
839 E. 63 St. Call 881-7621.

(12-14)

FOR RENT

1 bedroom suite, up. Off 60th and St. Clair. Call 442-4386 evenings only bet. 5 & 7.

(12-16)

FOR SALE

Lake Shore, Westropp. 2 Family. 5 Rooms down, 6 up. 2 Car garage. For immediate sale. \$28,900. Call 951-8530.

FOR SALE

Euclid, Ohio. Building lot, zoned 2 family, Goller Ave. \$12,900. Call 951-8530.

(13-24)

STANOVANJE V NAJEM

4-sobno stanovanje z novo kopalnico s prho oddamo odraslim. E. 63 St. in St. Clair. Kličite Al na 432-1324

(13-17)

HISA NAPRODAJ

Blizu sv. Kristine v Euclidu. Velike sobe, klet, garaža za 2 avta: Velika vrednost, nizka cena! Kličite Ellen Forrester na 481-8287 ali:

Webster Realty
944-3300

(13-16)

FOR SALE BY OWNER

Mentor Ranch, fenced, new carpet, Cent-air and new Tappan furnace, large lot 180 ft. x 165, fireplace, 2 bedrooms, 2 bathrooms, 2½ garage (all tiled & paneled), Genie door opener, apt. over garage, large carport, large patio, off Lakeshore Blvd. Walking distance of 2 shopping centers. Appt. only.

Call 257-2871

(14-16)

Vaclav Beneš-Třebizský:

KRALJICA DAGMAR

ZGODOVINSKI ROMAN

"V imenu njegove milosti, svetlega našega gospoda in kralja Valdemara, prinašamo tvoji častitosti — svobodo! Za to poročilo se imaš zahvaliti plemeniti soprogu našega vladarja, svetli Dagmari. Prva prošnja, katero je imela do kralja — je bila za te..."

Jetnik ni nič odgovoril. Njegov pogled je begal s poslanca na poslanca.

Izraz na njegovem obrazu je kazal iznenadenje, katerega ni mogoče popisati. Ne vem, česa bi se bil nadejal prej kakor svobode od kralja Valdemara. Za trenutek ni niti vedel, kaj bi odgovoril. Samo pomel si je oči in zopet gledal z enega na drugega in pri tem kimal z glavo, na kateri so lasje kakor popepeleli.

"Kralj... Valdemar... oženjen..."

"Tako je, častiti oče!"

"In odkod je njegova nevesta?"

"S Češkega!"

"S Češkega! — Čehi — Čehi..."

Jetnik si je položil kazalec desne roke na čelo.

"Ze vem — vem — S Češkega, kjer je glavno mesto Praga... In kako me more poznati, kako more vedeti in prositi za me hči tako daljne in tuje dežele? Ne razumem vas gospodje..."

"Ponavljam: prva njena prošnja na danskih tleh je bila zate!"

"Naj ji poplača to Gospod Bog!"

Jetnik je sklenil roke in hvaležno uprl oči proti začrnemu obtoku ječe.

"In kdo ste vi? — Niti ne poznam vas... Vaše očete sem pač poznal..."

Vitezi so povedali jetniku svoja imena. Pri vsakem je pokimal.

"Poznam — poznam —"

Parkrat se je trpko nasmejati in obstal na vitezu s čudnim pogledom. Z očetom sta si bila najbrže smrtna sovražnika...

"Toda te samote sem se že privadil! — Niti ne vem, kam naj bi se obrnil!"

Jetnik je govoril s tresočim se, skoraj plakajočim glasom.

"Tvoja pot gre od tod naravnost na kraljevski grad!"

"In kaj bo na kraljevskem gradu?"

"Med svojci boš živel. Jasni kralj pozabi na vse."

"Ali sem mu kaj storil? Ko so me odpeljali na Oringsburg, je bil še otrok."

"V tebi vidi odkritosrčnega strica... In lepa njegova nevesta ti bo kakor lastna hči. Samo da jo zagledaš! — Vsa danska srca bijejo za njo. Takoj si jih je pridobila. Ob smehljaju njenih ustnic zazlavi tudi tvoji sivi lasje v sreči življenja..."

"Moji sivi lasje?"

Jetnik si je nehote segel na sence in se prijel za lase.

"Skoraj bi bil pozabil, da sem postal stavec. Pravimate, gospodje, mojim sivim lasem je tudi treba, da bi zaživel v sreči življenja. — Kdaj odidem?"

"Tvoja volja je naš ukaz!"

Se to noč je ob rdečem svitu bakelj odjezdila z Oringsburga četa jezdecev.

Oringsburg je bil nato brez jetnika.

V tem času, ko so jezdili iz čudnega gradu, se je ogenj na ognjišču v sobi kraljevskega gradu, kjer je sanjal mladi kralj z mlajšo kraljico o svojem bodočem blagru in sre-

či, naenkrat pričel kaliti. Zdaj pa zdaj je zaplapolal z najsi-nejšim žarom in zopet je bil, kakor da hoče ugasniti.

Kralj in mlada kraljica sta sedela z roko v roki in si zrla iz oči v oči...

"Vedno se mi zdi, Draguška, da si prosila za nevredneža... Da bi le ne bila ta tvoja prošnja nagrobni kamen najine sreče. Ne veš, kdo je on, ne poznaš ga."

Valdemar je govoril z nekoliko potrtnim glasom.

"V moji domovini so bile do nedavna ravno take razmere... Toda koliko hudega bi se bilo moglo odvrtiti, če bi sorodniki ne bili drug drugemu podali k spravi mirno-ljubne roke. Glej, moj oče je stal proti lastnemu bratu, vojski obeh sta si videli v oči, treba je bilo samo migljaja, in vrgli bi se bili druga na drugo. Koliko življenj bi bilo poginilo, koliko krvi bi se bilo prelilo zastoj. Brata sta si podala roke, poljubila se in se spravila in zdaj ni lepega in zvestejšega prijateljstva od onega, ki vlada med mojim očetom in njegovim bratom: Vladislavom."

"Za se, Draguška, se ne bojim, ampak za te, — za te... ti zvezda mojega življenja... ti vsa moja sreča... le za te, da bi v tui deželi, — še neznan — ne ostala sama... razumeš me, Draguška... Samo zaradi tebe!"

"Ne straši se bodočih dni, ljubček moj... Naj bo tvoj stric kakršenkoli, morebiti se mi vendar osreči, da ga priklenem na naju."

"Takoj si navezala nase celo moje kraljestvo, kjerkoli so te le videli, toda če boš tudi njega — ne vem — ne vem. — Njegovo hrepenenje po kroni in prestolu je neotlašljivo. Na smrtni postelji je rekel moj pokojni oče: 'Pred nikomur se ne pazita bolj kakor pred svojim stricem. Škofovska palica ga teži, škofovska obleka mu je neznosno breme...'"

In komaj je zatislil oči, se je pokazala resničnost njegovih besed. Kakor da se je čez dansko deželo razlilo morje, ko njegovi valovi besne najhujše. In trajalo je precej dolgo, predno se je vse pomirilo in je mogel moj brat mirno prevzeti očetovo dediščino. In komaj sta si v znamenje sprave stisnila roke, je že zopet ženketalo orožje, doneli so bojni rogovi in plapolali drug proti drugemu prapori domorodcev... In ni bilo miru, dokler niso odvedli strica v Oringsburg. Tedaj sem bil star kakih deset let, toda vzrok domačih prepir mi je ostal v spominu, da se mi ne izbriše do smrti."

"Kralj je odgovoril..."

Draguška se je zagledala v plamen na ognjišču, kako so se poigravali, kako se objemali, kako so bili podobni ognjenim kačam in ko so se najstrastnejše objeli, kako so se potem požirali.

Zunaj je pihal mrzel, oster sever.

In v temni noči je po ravni pokrajini jezdila četa jezdecev hitreje in hitreje proti Kodanju. Nikdo ni govoril. Vsi so se kar najtesneje zavijali v svoje plašče. Baklja za bakljo je ugašala, in od vsake odvržene smolnice so švigale iskre v neprodno temo.

(Dalje prihodnjič)

"VERSKI TISK NAS
OBLIKUJE IN POVEZUJE"

"DRUŽINA" - SLOVENSKI VERSKI TEDNIK

V duhu tega gesla obhajajo letos doma na Slovenskem januar kot mesec verskega tiska. Ta, ki je izbral to geslo, mora biti moder človek, ki dobro pozna duhovne razmere in potrebe v naši domovini. Odlična lastnost tega gesla je, da ne potrebuje nobene posebne razlage. Geslo je kratko, jasno in jedrnat. Ob vsem tem pa je še živo prepričljivo in zato vzpodbudno.

J.S.

Podobno kakor OGNJIŠČE, najbolj priljubljeni in najbolj razširjeni slovenski mladinski mesečnik, o katerem smo pisali v prejšnji številki Glasila, tako je tudi "DRUŽINA", verski tednik, ki izhaja v Ljubljani, tista živa duhovna vest, ki vedno bolj duhovno oblikuje in povezuje slovensko ljudstvo tako doma kakor tudi na tujem. Verskemu tedniku DRUŽINI je posvečen naš drugi prispevek k letošnjemu mesecu verskega tiska na Slovenskem.

Prva številka "Družine" je izšla 7. maja 1962 kot "verski list za goriško apostolsko administraturo". Ko pa je leta 1964 prevzel vodstvo Cerkve na Primorskem škof dr. Janez Jenko, je bilo eno njegovih prvih dejanj, da je izročil "Družino" v last vsem trem slovenskim škofijam. Tako je "Družina" tudi formalno postala verski list za vse Slovence, čeprav so jo že tudi prej brali po vseh treh škofijah.

Vsebinsko zasnovo Družine je narekoval razvoj cerkvenega in verskega življenja doma na Slovenskem in zunaj po svetu. Medtem ko prva leta prevladujejo predsem vzgojni članki, kasneje, zlasti ob drugem vatikanskem koncilu, stopa v ospredje želja po obveščanju božjega ljudstva.

Pomembno leto v zgodovini "Družine" je leto 1973. Takrat je "Družina" postala tednik. Še danes je edini verski tednik v Jugoslaviji. To je bila gotovo pogumna poteza, saj ni lahko kar čez noč povečati naročnino za sto odstotkov. Vendar je uredništvo sklepalo, da slovenski bralci že toliko čutijo potrebo po sprotnem obveščanju o življenju in delu Cerkve doma in po svetu, da bodo z veseljem sprejeli "Družino" vsak teden. Sklepanje je bilo, hvala Bogu, pravilno.

Prva številka "Družine" je izšla v nakladi petnajst tisoč izvodov. Do leta 1964 je njena naklada narasla do blizu 70 tisoč izvodov. Lahko bi se povečala, saj so ljudje zelo povpraševali po njej, toda zaradi pomanjkanja papirja in zaradi omejenih tiskarskih zmogljivosti naklade v tistem času ni bilo mogoče povečati. Po letu 1966 pa so te ovire odpadle in naklada ni več z ničemer omejena. Sedaj se je njena naklada ustalila pri nekaj nad sto tisoč izvodov; za praznike in druge izredne priložnosti pa se poveča za nekaj deset tisoč.

Krog Družininih sodelavcev je razmeroma velik, čeprav je sam uredniški odbor zelo majhen. Glavni urednik vodi delo uredništva, odgovorni urednik pa je hkrati upravnik ter ga to zelo zaposluje, vendar pa po svojih močeh pomaga tudi v uredništvu. Uredništvo ima še dva člana, od katerih pa ima eden še vrsto drugih zadolženj zunaj uredništva. Tudi tehnični urednik mora poleg Družine oblikovati še enkatere druge revije in liste, katere izdaja Družina. Pač pa je Družini v 28 letih njenega dosedanjega izhaja-

nja uspelo pridobiti velik krog sodelavcev, ki so strokovnjaki za posamezna področja. Tako je mogoče v vsakem trenutku poklicati na posvet pristojnega izvedenca. To je mogoče najbolj opaziti pri odgovorih na vprašanja bralcev. Poleg tega ima Družina še širši uredniški svet, ki ga sestavljajo zastopniki vseh treh slovenskih škofij (po trije) in še nekaj strokovnjakov. Ta svet pomaga uredništvu načrtovati "uredniško politiko". Ta svet se sestaja po potrebi; najmanj pa po dvakrat na leto.

Kakor je že povedano, je bila Družina v svojih prvih letih vzgojni list za oblikovanje krščanskih družin. Sredi svojega drugega desetletja izhajanja pa se je počasi preusmerila na obveščanje. Seveda pa je še naprej ohranila vrsto prispevkov, kateri so bili namenjeni vzgoji, notranjemu oblikovanju in duhovnemu življenju; težišče svoje pozornosti pa je prenesla na obveščanje o življenju in delu Cerkve doma in po svetu. Občasno pa posega tudi v tokove zunaj Cerkve, o katerih sodi, da bi tako ali drugače utegnili vplivati na versko življenje. Družina ravna tako v skladu z listinami drugega vatikanskega koncila in rednega cerkvenega učiteljstva. Družin glavni cilj je obveščati slovenskega bralca ter ga s pomočjo tega obveščanja tudi oblikovati.

Družina je vzporedno z rastjo svoje naklade širila tudi mrežo svojih naročnikov širom po vsem svetu. Družina danes prihaja na vse celine, kjerkoli žive Slovenci. Mnogi jo prejemajo po letalski pošti; radi plačujejo kar precej visoko poštnino, da le sproti zvedo, kaj se dogaja v Cerkvi doma na Slovenskem in seveda tudi drugod. Posebno v ZDA in Kanadi je veliko takš-

nih naročnikov. Pa tudi med zdomci v državah Zahodne Evrope ima veliko hvaležnih bralcev. Mimo tega pa je na Slovenskem doma še veliko vernih Slovencev, ki Družine ne bero, vsaj redno ne. Družina bi pa rada tudi te priegnile v krog svojih rednih bralcev in prijateljev, saj je že po samem svojem imenu poklicana ustvariti iz vernih Slovencev kakor tudi iz onih, ki so dobre volje, eno samo veliko strnjeno slovensko družino. — Ognjiše 1, 1980

Zgodovinski podatki o
Slovincih v Ameriki

Vladni statistični urad za ljudsko štetje v Washington, D.C., je objavil 2. decembra 1913 podatke o narodnosti ljudstev v Zedinjenih državah Amerike na podlagi uradnega štetja leta 1910.

Leta 1910 je po uradnem ljudskem štetju živelo v ZDA 183.431 Slovencev, 93.036 Hrvatov, 5.505 Dalmatincev, 26.752 Srbov in 3.961 Črnogorcev.

Skupno število inozemcev v ZDA je znašalo meseca aprila 1910 13.515.886, ali 14,7% od skupnega števila prebivalcev v ZDA.

Uradno navedeno število Slovencev v Ameriki leta 1910 je bilo najbrž dejansko znatno večje, ker se je mnogo Slovencev takrat prijavilo kot Avstrijci, ker so pač prišli iz Avstrije in so kot Avstrijci tudi lažje dobili zaposlitev. Delno velja to tudi za Hrvate.

SLOVENC V ŠVICI

Da je tudi v Švici kar lepo število Slovencev med njimi mnogo inteligenčnih poklicev, je znano. Kaj malo pa vemo o njihovem življenju Slovenci, ki smo drugod po svetu raztreseni. Kolikor se spominjam npr. naš list o njih še nikoli ni napisal kaj več. Pa obstaja tudi v Švici Slovenska katoliška misija, o kateri je v lanski božični številki verskega tednika "Družina" pater Fidelis KRANER, kapucin, na-

pisal sicer kratko pa zanimivo poročilo, katero bo zanimalo gotovo tudi naše bralce in bralke ter ga zato v naslednjem priobčujemo:

"Slovenec nas je bilo v Švici pred nekaj leti okrog 5.000. Zadnje čase pa se je število zmanjšalo, ker se je veliko družin vrnilo domov zaradi šoloobveznih otrok. Slovenska katoliška misija je bila ustanovljena na 1. nedeljo v septembru 1969 v Einsiedelnu — na švicarskih Brezjah — ob prvem slovenskem romanju, katero je bilo organizirano ravno v ta namen. V kra-

jih, kjer žive naši rojaki, imajo možnost udeležbe pri slovenskem bogoslužju. V Zuerichu, kjer je v samem mestu in okolici največ rojakov, je slovenska sv. maša vsako nedeljo in za praznike.

Vsako leto priredimo romanje za vso Švico v Einsiedeln. V teh letih smo trikrat romali tudi v Lurd in enkrat v Rim. Priredili smo tudi izlet na Nižemsko in večkrat po Švici binkoštna romanja z mašo. Letos oktobra (se pravi: lani) pa smo napravili romanje v Sveto deželo.

Vsako leto obhajamo matevinski dan v Zueri chu in Oltenu; prav tako tudi miklavževanje. Na teh prireditvah nastopajo otroci pod vodstvom s. Avrelije, ki je dodeljena v pomoč Slovenski katoliški misiji. Njeno glavno

delo je glasbena vzgoja otrok širom po švicarski državi-republiki. Sestra jih uči petja, molitev in seveda slovenskega jezika. Priprave za nastop slovenskih otrok zahtevajo veliko potrpljenja in potovanja iz kraja v kraj. Zadnji dve leti smo imeli tudi Prešernovo proslavo v Zuerichu in nekaj let sem prirejamo tudi martinovanje v Solothurnu.

Ob ustanovitvi Slovenske katoliške misije je bilo v Švici veliko mladih in malo družin. Danes je drugače; večina je družin z več otroki."

SVETI OČE ZA
ZEDINJENJE EVROPE

V svojem novoletnem nagovoru je sv. oče Janez Pavel II. izjavil, da se bo v letu 1980 posebno posvečal vprašanju zedinjenja Evrope, k čemur da ga nagiba 1000-letnica rojstva sv. Benedikta, ki ga je sv. oče Pavel VI. razglasil za varuha Evrope. Z namenom, da obišče Benediktovo rojstno mesto Norcia (prov. Umbria) je sv. oče sprejel v privatno avdienco tamkajšnjega škofa (Msgr. Alberti), ki je tudi nadškof v Spoletu, in opata iz Montecassina, kjer je Benedikt ustanovil prvi samostan. Norcia in okolica sta zadnjo jesen doživeli občuten potres, da ljudje še zdaj stanujejo na vozovih in po, za silnih prostorih.

ZA VALENTINOVO
poklonite svojim dragim
AMERIŠKO DOMOVINO20% DISCOUNT SALE
ANZLOVAR'S
DEPT. STORE

6214 St. Clair Ave.

All Merchandise Is Reduced At Least 20%

Sale Ends Feb. 16

SALE ALSO INCLUDES:

50% OFF ON MEN'S AND BOYS SHIRTS,
SLACKS AND SWEATERS50% OFF ON LADIES AND GIRLS BLOUSES,
SKIRTS AND SLACKS

50% OFF ON LADIES DRESSES

VELIKA JANUARSKA RAZPRODAJA.

50% POPUSTA NA
VSEH ZIMSKIH
OBLAČILIH, KI
JIH IMAMO V ZALOGI

Lepi prihranki na vsej naši izbiri zimskih oblačil: jopice, krila, bluze, ženske obleke, ženske hlače in še več drugih ženskih oblačil.

Ogledajte si naše spomladanske obleke!

Imamo mere od 8. do 22.

IZVRSUJEMO POPRAVILA OBLAČIL

FRANGIES FASHIONS

567 East 200 St.

(Tik zraven Roosevelt šole)

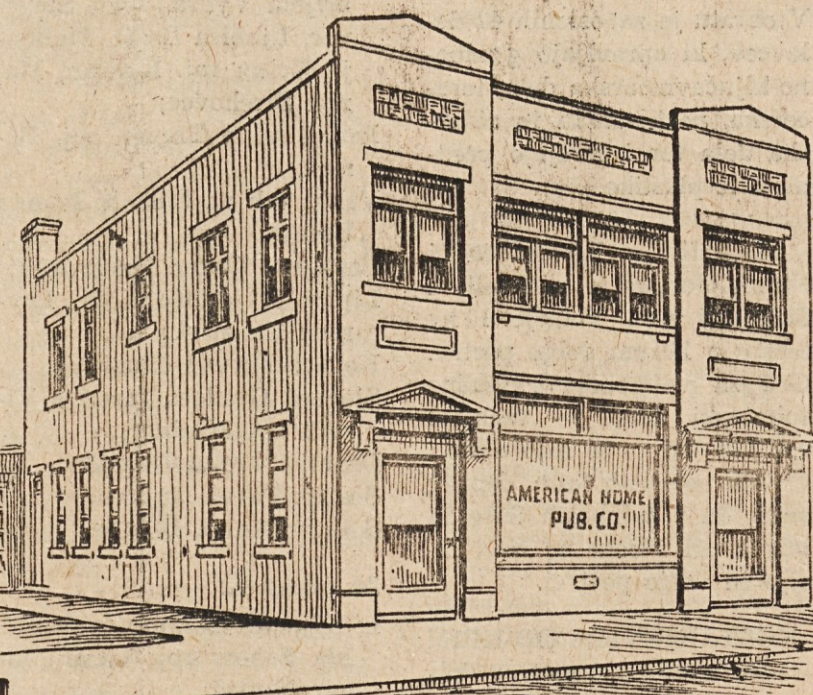
692-2099

URE:

Ponedeljek-Sobota: 9-4

Četrtek: 9-9

V nedeljo zaprt.

Za vsakovrstna tiskarska dela

se priporoča

TISKARNA AMERIŠKE DOMOVINE

6117 St. Clair Avenue

Cleveland 3, Ohio

tel. HE 1-0628

TRGOVSKA IN PRIVATNA NAZNANILA

Vse tiskovine za društvene prireditve:

okrožnice, sporedi, vstopnice, listki za nakup okrepčil.

Spominske podobice in osmrtnice

Najlepša izdelava - Prvovrsten papir - Hitra postrežba

NAROČAJTE TISKOVINE PRI NASI

TRGOVSKE TISKOVINE - PRIVATNE TISKOVINE